

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»**

Інститут культури і мистецтв

**ТВОРЧІ ПОШУКИ В ГАЛУЗІ МИСТЕЦТВА
ТА ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ:
ТРАДИЦІЇ, СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

**МАТЕРІАЛИ
ІХ РЕГІОНАЛЬНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
20 березня 2014 року**

**Луганськ
2014**

УДК 7:37.06
ББК 85.31.551.3

Творчі пошуки в галузі мистецтва та художньої освіти: сучасність та перспективи :
Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (20 березня 2014 року). –
Луганськ : ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2014. – ... с.

Редакційна колегія:

кандидат педагогічних наук, професор, Заслужений працівник культури України,
директор Інституту культури і мистецтв

ЛНУ імені Тараса Шевченка Гвоздєва Н.П.,

кандидат педагогічних наук, доцент, заступник директора

ІКМ з навчальної роботи Федоріщева С.П.,

кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри хореографії
Ірдинєнко К.О.

доктор філософських наук, завідувач кафедри
образотворчого мистецтва та професійної майстерності **Зюзіна Т.О.**

Збірник об'єднує матеріали доповідей, присвячених теоретико-методологічним
проблемам художньої освіти та мистецької творчості.

Публікації подаються мовою оригіналу.

Рекомендовано до друку на засіданні науково-методичної комісії
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
(протокол № ___ від ___ квітня 2014 року)

© Автори статей

© ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса
Шевченка»

ЗМІСТ

ОБРАЗОТВОРЧЕ ТА ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО

Галак Н. В. Створення індивідуального художнього образу в кераміці.....	8
Заблодська О. С. Можливості музейної педагогіки в підготовці майбутніх вчителів образотворчого мистецтва.....	16
Ильина Н. В. Формирование художественно-образного видения студентов художественно-графических факультетов в процессе рисования с натуры.....	27
Назаров Г. Б. Актуальні тенденції становлення та розвитку образотворчого мистецтва початку ХХ ст.	36
Черних О. О. Формування художньо-естетичної культури майбутніх графічних дизайнерів засобами фотомистецтва: методичний аспект	
Сівак А. М. Історія Донського козацтва: до проблеми символіки.....	
Бондаренко А. О. Художньо-виразні засоби та символіка іконопису як виду живопису.....	
Давидова П. С. Орнаментика як вид декоративно-прикладного мистецтва в історичному аспекті	
Зюзіна О. А. Роль композиційних засобів у створенні календаря.....	23
Козяр Є. В. Кельтське мистецтво як віддзеркалення традицій народів Північної Європи.....	29
Кононенко О. В. Вітражне мистецтво: історико-художні особливості розвитку та техніки.....	33
Перепелиця М. С. Авангардизм як художній напрям у художній культурі початку ХХ століття.....	40
Рудомизова О. І. Художня творчість Тараса Шевченка періоду заслання.....	45
Солом'яна О. М. Традиційна технологія петриківського розпису.....	47
Трубіщина М. Ю. Вплив міфології та обрядовості на світогляд українців».....	50
Чечиль О. В. Творчість сучасних сюрреалістів у контексті розвитку модерністських течій.....	55
Чірка Н. А. Історико-культурний аналіз української витинанки.....	59

Апанасова Е.В. Техніка виконання бальної хореографії в табличній формі, як метод хореографічного навчання у європейській програмі.....	62
Вільховченко Т.І. Проблема формування художньо-пізнавальної діяльності учнівської молоді.....	66
Гордєєва О.Ю. Основні чинники професійної майстерності майбутнього педагога-балетмейстера.....	69
Грищенко В.О. Отличительные черты бальной хореографии от других танцевальных направлений.....	75
Іванілова І.М. Синтез музики і хореографії у діяльності вчителів мистецьких дисциплін.....	77
Іванілова І.М., Ірдиненко К.О. Розвиток художньо-творчого потенціалу студентів засобами хореографічного мистецтва....	80
Кравченко Т.В. Роль хореографічного мистецтва у формуванні естетичної культури особистості.....	83
Лю Сіньтін Влияние современного танца на культуру XXв.....	85
Манятін Д.О. Український народний танець як синтез музики і хореографії.....	89
Мартиненко О.В. Шляхи підготовки майбутніх учителів хореографії до успішного працевлаштування.....	92
Нікулкіна Д.О. Артистичність як показник виконавської майстерності у народно-сценічному танці.....	96
Онопрієнко С.В. Українське балетне мистецтво – перлина національної культури в 20-30-х рр. XX ст.....	99
Пуйова В.В. Методика підготовки і проведення уроку класичного танцю.....	101
Пуйов В.М. Характерный танец на балетной сцене.....	109
Растопора О.В. Вплив танцювального мистецтва на фізичний розвиток дітей.....	114
Сердюк Т.І. Особенности изображения народного життя в українській танцювальній культурі.....	118
Стибунова А.В. Китайська хореографія як феномен національної культури.....	122
Сьон Лидань Исследование танца как феномена культуры.....	125
Сяо Санцинлян Механізми танцювального творчества.....	127
Цзян Линцзе Предмет и методы психологии танца.....	129
Чалая К.А. Особенности использования методик арт-терапии в коррекционной работе педагога.....	131
Шаповалова Т.Ю. Танцювальна спадщина України як основа у вихованні національної культури.....	134

раннего возраста привыкают к сцене. Не важно, где в дальнейшем будет работать ребенок, но боязнь аудитории он преодолет. Принято считать, что грациозность, хорошее владение своим телом присуще, в основном, девочкам, но данный спорт хорош не только для них. Бальные танцы также очень хороши для мальчиков – они привыкают общаться с женщинами, уважать их и держаться с ними воспитанно, как и полагается молодому человеку.

Красивая музыка, плавные или ритмичные движения, азарт при участии в соревнованиях, все это настолько увлекает ребенка, что ему уже не хочется заниматься футболом или слоняться с друзьями по дворам. Первая победа, внимание зрителей, тренер, у которого хочется всему научиться, – все это помогает ребенку чувствовать себя увереннее и развивать в себе лидера – одно из главных качеств успеха. В момент соревнования немаловажное значение имеет не только профессиональная подготовка танцора, но и такие факторы, как эмоциональная устойчивость, умение управлять собой, взаимопонимание партнеров в танцевальной паре. Занятия балными танцами оказывают влияние не только на эстетическое и физическое формирование, но и на психологическое развитие тренирующихся.

Учитывая, что балные танцы – парные танцы, должно быть взаимопонимание, взаимодополнение и взаимоподдержка в паре. В спортивных танцах "боевой единицей" является пара – то, от чего необходимо отталкиваться. В танцевальной паре партнеры объединены общим делом и целью, которая формируется на доверии, так как доверие – это основа для развития хороших результатов. Интересуясь иными различными видами искусства и спорта, развивают тем самым свои творческие натуры, проецируя накопленный опыт в сферу балного танца. Культивируя именно такой многогранный подход к развитию творческой личности, со временем, танцевальный дуэт добивается демонстрации душевного состояния в наимогущественнейшем его проявлении, что высоко оценивается судьями.

Конкретная композиция в балном танце не предполагает четкого описания последовательности событий, за исключением программы турнира. Для воплощения глубокого характерного образа в своем танце, дуэт впитывает танцевальную культуру и культуру человечества в целом.

Но вместе с тем существуют и отличия, которые заключаются в том, что главная идея спорта: доказать: «Я лучший», а главная идея искусства: донести до других свое видение мира.

Спортивный балный танец объединил в себе не просто спорт и искусство, а представляет собой богатейший вид творчества, отражающий в себе все красоты мира, которые может показать человек, используя лишь один инструмент – собственное тело.

Литература

1. Ваганова А. Основы классического танца : Учебное пособие / А. Ваганова. – М.-Л. : Изд-во "Искусство", 1963. - 179 с. 2. Захаров Р. Сочинение танца / Р. Захаров. – М. : Изд-во «Искусство», 1983.

УДК

І.М. Іванілова

СИНТЕЗ МУЗИКИ ТА ХОРЕОГРАФІЇ У ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛІВ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН

У статті розглядається проблема інтеграції мистецьких знань і умінь педагогів у процесі художнього навчання. Аналізуються методичні пошуки у питанні музично-ритмічного виховання видатних діячів музичної педагогіки. Стверджується необхідність використання синтезу хореографії та музики при вивчанні мистецьких дисциплін.

Ключові слова: музичне мистецтво, хореографічне мистецтво, синтез, музично-ритмічне виховання, ритміка.

В статье рассматривается проблема интеграции искусствоведческих знаний и умений педагогов в процессе художественного образования. Анализируются методические поиски в вопросе музыкально-ритмического воспитания выдающихся деятелей музыкальной педагогики. Утверждается необходимость использования синтеза хореографии и музыки при изучении искусствоведческих дисциплин.

Ключевые слова: музыкальное искусство, хореографическое искусство, синтез, музыкально-ритмическое воспитание, ритмика.

Ще далекої давнини Аристотель говорив: «Необхідно впливати на молоде покоління мистецтвами трьох родів: за допомогою фарб і образів, за допомогою голосу і слова, за допомогою гармонії і ритму». Минули тисячоліття. Але й зараз однією з актуальних проблем педагогіки є комплексний підхід до виховання молоді різних видів мистецтва [4, с. 58].

Тісний зв'язок двох видів мистецтва – музики і танцю – підтверджується історією вікового розвитку світової культури [1, с.7]. Поєднання мистецтв музики і танцю у педагогічній діяльності допомагають активізувати сприйняття художнього матеріалу, зумовити багатогранний емоційно насичений вплив, звертаючись до всієї повноти почуттів вихованців. Однак, з появою нових сучасних хореографічних течій, які дозволяють, а іноді спонукають до ігнорування музики, ми все більше забуваємо про тісне сплетіння двох мистецтв.

Пластичне освоєння музики або використання педагогіці художніх образів, створених засобами хореографічного мистецтва, взаємопроникнення та взаємозв'язок музики і танцю – тема масштабна, багатогранна і напевно чи її можна всебічно розглянути в межах однієї наукової публікації.

Наше завдання полягає у тому, щоб нагадати про необхідність використання синтезу музики і танцю у педагогічній діяльності, інтеграції мистецьких знань й умінь учителів у процесі художнього навчання.

Теми синтезу музики та руху торкалося чимало науковці в усі часи. Серед них Ж.Новер, Е.Жак-Далькроз, К.Орф, З.Кодай, Н.Гродзенська, Н.Егіна, О.Конорова, В.Светинська, В.Верховинець, С.Людкевич, Л.Масол, Д.Кабалевський, О.Дубогай, О.Комаровська, Н. Миропольська, А.Коротков та інші.

Система музично-ритмічного виховання, створена швейцарським педагогом і композитором Емілем Жак-Далькрозом, стала протилежністю традиційній “співацькій” концепції музичного виховання. Далькроз помітив, що діти значно легше запам'ятовують пісню, якщо спів супроводжується рухами. Узгодженість рухів із ритмом музики викликає в них особливу радість, естетичне задоволення, відчуття розкнутості й свободи. Він почав використовувати у безпосередньому зв'язку з музикою, її темпом, ритмічним рисунком, фразуванням, динамікою, штрихом спеціальні вправи, до яких входили найрізноманітніші рухи – крокування, біг, стрибки, танцювальні і пластичні рухи. Використовувалися також вправи, спрямовані на виховання швидкої реакції – уміння швидко включатися у рух, переривати або змінювати його. Педагог вважав, що м'язи і нервова система мають бути навчені відтворювати різноманітні ритмічні рухи, а вухо – здатне правильно сприймати музику, що дає поштовх цьому рухові.

Результатом методичних пошуків Жак-Далькроза стало створення музично-педагогічної системи, особливістю якої є євритміка (зв'язок музики з рухом) [5, с.9-10]. Без тілесних відчуттів ритму... не може бути відтворений ритм музичний”, - стверджував Жак-Далькроз [5, с. 198].

У працях К.Орфа відчутний, передусім, вплив ідей Жак-Далькроза, Й.Песталоцці з його прагненням розвинути творче начало і самостійність мислення дітей, Й. Гердера, який вибачав у взаємозв'язку музики, слова і жести “новий шлях до художньої творчості”, Б.Бартока, який підкреслював значення фольклору, народних ладів і ритмів у дитячому музичному вихованні. На думку К.Орфа, музичне виховання не повинне обмежуватися розвитком слуху, ритму, слуханням музики, навчанням співу і грі на інструментах. Завдання музичного виховання – стимулювати і спрямовувати творчу фантазію, уміння імпровізувати, творити у процесі індивідуального і колективного музикування. Ця робота повинна ґрунтуватися на зв'язку музики з жестом, словом, танцем, пантомімою. “Елементарна музика – це не музика сама по собі: вона пов'язана з рухом, танцем, словом; її потрібно самому створювати, в неї слід самому включатися не як слухачу, а як учаснику”, - стверджував К.Орф [6, с.57].

Помітна схожість педагогічних ідей Жак-Далькроза і відомого діяча української музичної культури і педагога В.Верховинця. У збірці “Весняночка”, куди увійшли ігри з піснями для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку, В.Верховинець обґрунтував значення музичної гри для естетичного впливу на вихованців, розвитку творчого начала, музичних здібностей, наголосив на благотворній дії музики й слова, танцю і ритмічних рухів.

С.Людкевич розробив методичну систему розвитку музичного слуху, що передбачала використання у комплексі моторику, метроритмічні і звуковисотні вправи.

Новаторство Д.Кабалевського виявилось у тому, що він відкрив такий зміст і логіку тематизму, який виходить з музики й особливостей її засвоєння і оволодіння дітьми, зробив високе музичне мистецтво доступним і зрозумілим школярам.

У свою чергу, педагог Р.Захаров у своїй роботі визначає: “Репетуючи, балетмейстер встановлює точний темп танцю, стежить за бездоганим ритмом, вимагає, щоб виконання поєднувалося із силою і характером музичного звучання, наприклад, форте або піано, легато або стаккато, які повинні бути відображені і в хореографії. Повний органічний взаємозв’язок між музичним твором і танцювальним, який ми бачимо на сцені у виконанні артистів, - ось ідеал балету і окремого танцю” [2, с. 34].

Поради педагогам хореографам у своїй методиці дає Л.Бондаренко: “Музика є невід’ємною частиною танцю, важливим компонентом у хореографічному мистецтві, в художньому та естетичному вихованні дітей. Не можна розглядати її тільки як ритмічний супровід, що полегшує виконання рухів. Добирати музику слід так, щоб зміст танцювальної постановки цілком відповідає характеру музики і давав би можливість при розробці окремих епізодів пов’язувати дію і руху з музикою” [1, с.7]

У кожній системі є своєрідні нові ознаки, але, водночас, жодна з них не є абсолютно оригінальною. Очевидно, що специфічність будь-якої розглянутої системи полягає не в принциповій новизні елементів, а в їхньому специфічному поєднанні. Але кожна з них вказує на доцільність, важливість, результативність дисциплін. Взаємодія цих видів мистецтв сприяє більш дієвому сприйняттю навчального матеріалу, що позитивно впливає на естетичний, творчий розвиток особистості. Дві дисципліни – музична та пластична – є основою педагогічної і виконавської діяльності. Тож у системі навчання вчителів мистецьких дисциплін повинні бути основними такі навчальні предмети, як: елементарні відомості з теорії музики, питання будови музичної мови, її виразності та вправи для оволодіння музичним інструментом – для вчителів- хореографів та дисципліна музичного руху, основи навчання ритміки та хореографії – для майбутніх педагогів музичного профілю.

Література

1. Бондаренко Л.А. Методика хореографической работы в школе и внешкольных заведениях / Л.А. Бондаренко. – К. : Муз. Украина, 1985. – 221 с. 2. Захаров Р.В. Сочинение танца. Страницы педагогического опыта / Р.В. Захаров. – М. : Искусство, 1983. – 237 с. 3. Куц В., Фролкин В. Предмет «Ритмика» в музыкальном воспитании / В. Куц, В. Фролкин // Художественное воспитание подрастающего поколения: проблемы и перспективы. – Новосибирск, 1989. – 205 с. 4. Падалка Г.М. Учитель, музыка, діти / Г.М. Падалка. – К. : Муз. Україна, 1983. – 144 с. 5. Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початковій школі : навч.-метод. пос./ О.Я. Ростовський. – 2-е вид., доп. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2001. – 216 с. 6. Элементарное музыкальное воспитание по системе Карла Орфа / ред.-сост. Л. Баренбойм. – Сов. композитор, 1978. -368 с.

УДК

І. М. Іванілова, К. О. Ірдиненко

РОЗВИТОК ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА

Анотація. У статті розглядаються проблеми розвитку художньо-творчого потенціалу студентів хореографічної спеціалізації. Аналізується важливість розвитку навчальних і творчих здібностей студентів-хореографів у формуванні творчої особистості майбутніх фахівців. Розглядаються напрямки підходів педагога до навчального процесу, головним завданням якого є розвиток творчого потенціалу кожного студента.

Ключові слова: хореографічне мистецтво, творчість, творчі здібності, творчий потенціал, імпровізація.

Анотация. В статье рассматриваются проблемы развития художественно-творческого потенциала студентов хореографической специализации. Анализируется важность развития учебных и творческих способностей студентов-хореографов в формировании творческой личности будущих специалистов. Рассматриваются направления подходов педагога к учебному процессу, основным заданием которого является развитие творческого потенциала каждого студента.